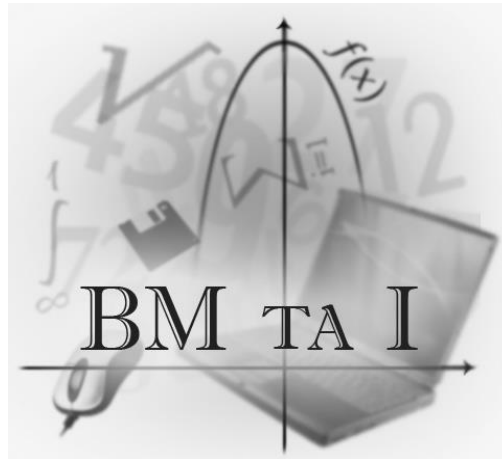

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Кафедра вищої математики та інформатики

Новітні інформаційні технології у підготовці студентів заочної форми навчання

Збірник тез доповідей
міжвузівського науково-методичного вебінару

Харків
2011

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Кафедра вищої математики та інформатики

Новітні інформаційні технології у підготовці студентів заочної форми навчання

Збірник тез доповідей
міжвузівського науково-методичного вебінару

Харків
РВВ ХТЕІ КНТЕУ
2011

УДК 37.091.12:005.745
ББК 74.00
Н-73

*Рекомендовано до друку вченою радою
Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ
Протокол № 4 від 16.02.2011 р.*

До збірника увійшли тези доповідей, що були представлені на міжвузівському науково-методичному вебінарі «Новітні інформаційні технології у підготовці студентів заочної форми навчання», який відбувся 24 лютого 2011 року на базі кафедри вищої математики та інформатики Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ.

Редакційна колегія: Т.І. Красікова, голова редакційної колегії, к.п.н., доц.; Н.Ю. Олійник, заступник голови редакційної колегії, к.п.н.; В.Б. Рабухін, д.ф.-м.н., проф.; О.В. Алісейко, к.т.н., доц.; Ю.І. Євдокименко, к.ф.-м.н., с.н.с.; Г.В. Іванець, к.т.н., доц.

Н-73 Новітні інформаційні технології у підготовці студентів заочної форми навчання: збірник тез виступів на міжвузівському науково-методичному вебінарі / Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ. – Харків : РВВ ХТЕІ КНТЕУ, 2011. – 39 с.

Матеріали надані в авторській редакції з дотриманням індивідуального стилю. За фактичний матеріал і його інтерпретацію відповідальність несуть автори.

ПРО ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ЗАОЧНИКІВ

Барасюк Я.М., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Григоришин І.А., канд. техн. наук, доцент,
Чернівецький торговельно-економічний
інститут КНТЕУ

Дистанційне навчання – новий засіб реалізації процесу навчання із застосуванням сучасних освітніх інновацій у вищій освіті, що дозволяють навчатись на відстані без особистого контакту між викладачем і студентом. Новітні вимоги підготовки фахівців вищими навчальними закладами пов'язані з розвитком інформаційного суспільства, з необхідністю так званого безперервного і випереджувального навчання, з появою нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, доступністю до мережі Інтернет, зменшенням цін на персональні комп'ютери – все це поклало початок новій формі навчання – дистанційному навчанню.

Протягом останніх 5 років нами проводився аналіз щодо забезпечення студентів, в тому числі і студентів-заочників, комп'ютерною технікою і доступом до мережі Інтернет. Якщо в 2005 році біля 50 % студентів стаціонару і 30 % студентів-заочників ЧТЕІ КНТЕУ мали в своєму розпорядженні комп'ютери, то в 2010 році – 95 % та 90 %, відповідно. Особливої уваги заслуговують студенти заочної скороченої форми навчання, які прийшли в інститут після коледжів і фактично 100 % мають доступ до Інтернет і певну комп'ютерну підготовку. Все це створило передумови для розвитку системи дистанційного навчання в ЧТЕІ КНТЕУ.

На сучасному українському ринку програмного забезпечення доступний цілий ряд програмних продуктів, призначених для організації дистанційного навчання. Найпопулярнішою і одною з найбільш ефективніших серед них є система Moodle, яка й використовується в ЧТЕІ КНТЕУ. Moodle розроблено у вигляді системи управління контентом, яка дозволяє створювати нові дистанційні курси, та використовувати їх в навчальному процесі. Суттєвою перевагою цієї системи є дружність інтерфейсу, який дозволяє повноцінно працювати із системою користувачам без необхідності знання ними основ Web-дизайну, хоча, як показує досвід використання цієї системи, знання викладачем основ HTML дозволяє йому значно ефективніше наповнювати сервер дистанційного навчання навчальними матеріалами.

Слід зауважити, що наповнення даної системи потребує не тільки бажання викладачів та їх базової комп'ютерної підготовки, але і наявності відповідних розроблених методичних матеріалів. За десятирічну роботу кафедри економічної кібернетики та інформаційних систем розроблено ряд завдань для лабораторних робіт, посібників, опорних конспектів, текстів лекції, які в значній мірі полегшують наповнення системи дистанційного навчання.

Для повноцінної роботи із системою студент повинен бути зареєстрованим і авторизованим у системі, після чого викладач (тьютор) може

зарахувати його на вивчення курсу. Своєчасне отримання студентами свого паролю та логіну є також певною проблемою в масштабах всього інституту. Система Moodle забезпечує два способи реєстрації студентів у системі: повністю автономна реєстрація (доступна для будь-якого відвідувача сайту) та реєстрація студентів адміністраторами системи на основі поданих ними заявок. В інституті з метою забезпечення кращої захищеності системи від потенційних віддалених атак вибрано другий з наведених варіантів. Однак такий спосіб має суттєвий недолік – адміністратори іноді можуть неправильно ввести написані студентами від руки реєстраційні дані, що унеможливить доступ студента до системи. Остання ситуація є особливо критичною для студентів заочної форми навчання. Якщо студенти стаціонару у разі виникнення проблем із доступом можуть звернутися до викладача чи адміністратора і виправити ситуацію, то заочники за короткий період сесії не завжди встигають це зробити.

Для виправлення описаної проблеми нами була розроблена система автоматизованого формування заявок, за допомогою якої студенти вводять свої реєстраційні дані, які потім зберігаються в базі даних. Після заповнення заявок студентами викладач друкує отримані з бази даних реєстраційні дані у вигляді заповнених бланків заявок, студенти іще раз їх переглядають та ставлять свій підпис. Завдяки цьому адміністратор, який займається реєстрацією студентів у системі здійснює цю операцію на основі роздрукованих заявок із використанням електронних даних із бази даних. Завдяки цьому поява помилок в логіках та/чи паролях користувачів стає практично неможливою. Наявність такої бази даних у викладача скорочує час на отримання доступу і в той же час забезпечує конфіденційність.

Нами є набутий досвід використання системи Moodle для вивчення дисципліни «Економічна інформатика». Система наповнена теоретичними відомостями, завданнями для лабораторних робіт, варіантами завдань, покроковими поясненнями до виконання лабораторних робіт, завданнями для самоконтролю та тестовими питаннями. Студенти з задоволенням виконували самостійно лабораторні роботи вдома і під час аудиторних занять підтверджували свої знання. Практика показала, що студентам більш подобається працювати з матеріалами безпосередньо підготовленими для конкретної спеціальності, а не в загальному з дисципліни Економічна інформатика, що при підготовці електронних матеріалів для системи дистанційного навчання реалізувати простіше, ніж при підготовці друкованих методичних розробок для кожного з напрямів підготовки зокрема.

Останні досягнення в галузі обчислювальної техніки і телекомунікацій та вивчення інформатики в школі та інституті, зацікавленість адміністрації ЧТЕІ КНТЕУ – все це сприяє ефективному використанню сучасних новітніх технологій в навчальному процесі при підготовці студентів як денної так і заочної форми навчання.

ПРО ЗМІСТОВЕ НАПОВНЕННЯ НМК З ДИСЦИПЛІН МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ

Бурачек В.Р., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Чернівецький торговельно-економічний
інститут КНТЕУ

Навчально-методичний комплекс дисципліни є чітко регламентованим набором навчально-методичних документів, призначеним для реалізації двох основних задач:

- 1) відобразити план викладання навчальної дисципліни;
- 2) забезпечити викладання дисципліни необхідним мінімумом інформації.

Враховуючи реалії впровадження вимог Болонської декларації щодо організації освітнього процесу в Україні, роль навчально-методичних комплексів полягає також в уніфікації вимог щодо змістового наповнення навчальних курсів та ефективного розподілу навчального матеріалу між аудиторною та самостійною формами роботи студента.

Особливістю нинішньої заочної форми навчання є той факт, що основна кількість студентів-заочників складає молодь, яка з тих чи інших причин не змогла (чи не побажала) навчатися на денній формі. Це означає, що різниця в базових знаннях між студентами-заочниками та студентами-денниками є мінімальною (що в більшості випадків підтверджується при опитуванні), що дозволяє викладачеві вибудувати логічний перелік тем, як надбудову на базовій шкільній програмі.

Важливим етапом навчального процесу є контроль знань студентів. За останні роки одним з обов'язкових його атрибутів стали тестові завдання. Звичайно, як засіб мобільного моніторингу знань студента для дисциплін з великою кількістю означень, понять, термінів тести мають право на застосування. Однак при викладанні математики, фізики, хімії – дисциплін, де важливим є вміння студента застосувати на практиці наявні знання – тестування не є єдиним і ефективним засобом, за результатами якого викладач може об'єктивно зробити висновок щодо рівня знань студента. А часто навіть неефективним, як показують результати незалежного оцінювання знань. Бали є, а знання, здатність мислити, аналізувати, приймати рішення – відсутні. Тому при формуванні таких завдань тести можна використовувати лише частково, як засіб перевірки точності формулювань, формул, означень. Основну ж частину контрольних завдань повинні складати практичні приклади, задачі, при

розв'язування яких студенти мають змогу проявити і знання теорії, і здатність застосувати її на практиці.

Отже, враховуючи викладене, можна сформулювати такі висновки-рекомендації щодо змісту навчально-методичних комплексів дисциплін з точки зору їх викладання для студентів заочної форми навчання:

1) перелік тем варто формувати з точки зору максимального забезпечення їх самостійного опрацювання студентом;

2) при проведенні аудиторних занять зі студентами-заочниками найбільше уваги слід звертати на вивчення способів застосування способів та правил математичної обробки фахової інформації;

3) при вивченні математичних дисциплін на старших курсах («Економетрія», «Економіко-математичне моделювання» тощо) передбачити можливість розв'язання практичних задач з використанням комп'ютерної обробки даних;

4) під час проведення контролю знань звертати основну увагу на вмінні студента застосувати на практиці основні положення, правила та формули.

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ МАТЕМАТИЧНИМ ДИСЦИПЛІНАМ

Гадецька С.В., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Савченко Г.О., канд. пед. наук, доцент,
Харківський інститут банківської
справи УБС НБУ

В умовах соціально-економічних перетворень, бурхливого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, що пов'язано з багатозначністю інформації, складністю процесів її обробки та пошуку достовірного знання, стає очевидним, що повільна реакція системи освіти на проблему опанування навичок аналітичної діяльності призводить до зниження конкурентоспроможності фахівців на ринку праці. Це вимагає удосконалення підготовки сучасних фахівців, здатних аналізувати нестандартні ситуації на основі використання сучасних методів дослідження.

Ця проблема ще більше актуалізується, коли маємо справу з підготовкою фахівців за заочною формою навчання. Безумовно студенти заочної освіти не мають можливості постійного спілкування в аудиторії з викладачем, тому і їх навчання найчастіше здійснюється тільки у період сесії, на протязі 2-3 тижнів. У зв'язку з тим, що головним принципом, якого сучасні студенти, зокрема заочної форми навчання, мають дотримуватись у процесі навчання у вищому навчальному закладі є безперервність навчання, тому безперечно, особливої уваги набуває у навчальному процесі самостійна робота студентів. Вона є основою підвищення фахового рівня майбутніх фахівців, формує відповідну мотивацію та навички самоосвіти. Відмічається, що коли студент не оволодіває навичками самоосвітньої роботи протягом терміну навчання у вищому навчальному закладі з урахуванням як її мотиваційної, так і технологічної сторони, то до фази самоосвіти він часто і не переходить або ж вона дається йому з великим зусиллям.

На початку 90-років почала бурхливо розвиватись нова, як альтернатива заочній, дистанційна форма навчання. У сучасну пору технологія дистанційного навчання є якісно новим прогресивним способом здобуття освіти на основі ідей відкритої освіти завдяки можливостям інформаційно-комунікаційних технологій.

Питання навчання на основі дистанційних технологій в Україні є актуальним вже на протязі десятиріч. Найбільша частина вищих навчальних закладів запровадило форму дистанційної освіти у навчальний процес. З огляду на це, вирішення проблеми створення дистанційних курсів, які будуть враховувати психолого-педагогічні особливості засвоєння студентами навчального матеріалу (унікальність, різноплановість, різнорівневість тощо), є головним питанням щодо подальшого розвитку дистанційного навчання.

На базі Харківського інституту банківської справи УБС дистанційна форма навчання впроваджується для студентів перепідготовки, що отримають другу вищу освіту. Викладачами інституту розроблені дистанційні курси з дисциплін для майбутніх фахівців банківської справи, до основних складових

яких відносяться: розгляд теоретичних питань, практичні завдання, питання для самоконтролю, тестові завдання тощо. Одним з головних питань у дистанційному навчанні стає питання спілкування студента з викладачем і зі своїми колегами. У нашому випадку, цей процес здійснювався на основі електронної пошти, форуму, чатів та вебінарів (у цьому семестрі розпочато роботу в вебінарах). Як правило, спілкування шляхом електронної пошти торкалося організаційної частини вивчення курсу, а за допомогою чату, форуму та вебінару обговорювались питання, що пов'язані з практико-орієнтованою частиною математичних дисциплін (розв'язання задач з реальної професійної сфери та використання при цьому прийомів аналітичної діяльності, а також інформаційних технологій тощо).

Слід відмітити, що процес обговорення відкритих практико-орієнтованих задач та особливо їх розв'язування виявився дуже важким. Причинами цього, на нашу думку та думку студентів, є дуже малий час для засвоєння курсу, багато теоретичних питань, що входять до програми дисципліни, та низький рівень знань студентів з математики (студенти закінчили школу дуже давно). У подальшому визначено зменшити контрольні заходи щодо перевірки засвоєних теоретичних фактів, понять та теорій математики та приділити значну увагу розв'язуванню задач, що виникають у професійному середовищі, з використанням засобів моделювання та інформаційно-комунікаційних технологій (побудови різних видів моделей, дотримання структури та властивостей моделювання). А також намагаємось надати до електронних підручників математичних дисциплін питань та завдань різних рівнів (за таксономією Блума), щоб вивчення курсів здійснювалось на основі активного читання та засвоєння матеріалу, аналізу та синтезу даних, методів, отриманих результатів.

Також в інституті існує і заочна форма навчання, для впровадження якої використовуються елементи дистанційної освіти, а саме проведення форумів, чатів, тестування на базі програмного забезпечення Moodle. На нашу думку, студенти заочної форми навчання повинні також (як і студенти дистанційної форми навчання) отримувати електронні підручники з дисциплін та мати можливість до активного їх засвоєння на протязі всього семестру, а не тільки в період сесії.

Метою подальшої діяльності – це впровадження комплексу задач математичних дисциплін, які повинні спонукати до активної аналітичної діяльності: критичне осмислення та оцінювання даних, різних методів їх пошуку, отримання та обробки, орієнтація не тільки на пошук правильних або неправильних відповідей, а й на пошук нестандартних шляхів розв'язання реальних життєвих ситуацій, намагання “побачити” подальший розвиток задачі, “відкрити” нові відношення.

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ЗАСОБАМИ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Глазунова О.Г., канд. пед. наук, доцент
Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Дистанційне навчання як освітня технологія може бути легко інтегрована у будь-яку форму навчання. Але саме заочна форма навчання найбільш природно інтегрується з технологіями дистанційного навчання, оскільки заочне навчання передбачає самостійне оволодіння навчальним матеріалом, а дистанційні технології призначені для доставки цього матеріалу у будь-який час та у будь-яке місце, зручне для отримання студентами. Технології традиційного заочного навчання в останні десятиріччя демонструють свою недосконалість, в першу чергу, через слабке використання досягнень у сфері інформаційних і телекомунікаційних технологій. В результаті такого симбіозу з'явився термін “заочно-дистанційна освіта (навчання)”, коли йдеться про заочну форму навчання з використанням усіх видів технологій як традиційного заочного, так і сучасного дистанційного навчання. Навчання з використанням Інтернет-технологій являє собою логічне продовження досвіду заочного навчання, але на більш якісному та високому рівні, завдяки широким можливостям комунікації викладача і студентів між собою. Впровадження елементів дистанційного навчання показало важливість розробок курсів ДН, з урахуванням вже існуючого досвіду впровадження електронних підручників. Електронні підручники та посібники можуть стати основою для дистанційних курсів, але вони не вирішують проблеми самостійного оволодіння студентами навчальним матеріалом. Для заочного навчання дуже важливим елементом є планування навчальної діяльності, чітка постановка завдань та надання всебічної допомоги з його виконання.

До основних особливостей, які можуть привнести у заочне навчання дистанційні технології, варто віднести:

- можливість інтерактивної взаємодії між викладачем і студентом у діалоговому режимі, що дає можливість отримати консультацію, оперативно вирішувати проблемні ситуації навчального, методичного та організаційного характеру;
- швидку доставку студенту навчальних матеріалів у електронній формі;
- оперативний доступ до баз знань, розміщених у мережі Інтернет;
- можливість тестування знань у дистанційному режимі;
- можливість проходження віртуального лабораторного практикуму;
- створення “віртуальних груп” для виконання групових навчальних проєктів тощо.

ВНЗ, які готують студентів за заочною формою навчання організують цей процес двома шляхами: 1) група студентів навчається на базі головного ВНЗ, де проходять консультації з викладачами, аудиторні заняття, екзаменаційні сесії; 2) група студентів прикріплюється до навчально-консультаційного пункту, який функціонує на базі регіонального навчального закладу, де вони можуть отримати методичну допомогу, а також відвідати аудиторні заняття та екзаменаційні сесії.

Обидва варіанти використовуються при підготовці фахівців з різних напрямків у Національному університеті біоресурсів і природокористування України. На базі головного ВНЗ навчається понад 4400 студентів заочної форми, на базі навчально-консультаційних пунктів навчається понад 700 студентів. Починаючи з 2007 року, в університеті активно впроваджуються дистанційні технології для навчання студентів заочної форми.

У 2008 – 2009 р.р. був проведений педагогічний експеримент, який охопив 8 навчальних дисциплін, які викладалися для магістрів заочної форми навчання з використанням дистанційних технологій. До експериментальних груп були зараховані студенти ОКР «Магістр», які мали доступ до мережі Інтернет та бажання використовувати сучасні інформаційні та телекомунікаційні технології при навчанні. До контрольних груп були зараховані студенти, які виявили бажання навчатися за традиційною заочною формою. Для студентів експериментальних груп були розроблені спеціальні навчально-методичні матеріали: електронний навчальний курс (ЕНК) з дисципліни на базі платформи дистанційного навчання Moodle, електронний курс на компакт-диску та паперовий навчально-методичний посібник з рекомендаціями для самостійного оволодіння курсом. Для студентів контрольних груп: навчально-методичний комплекс з дисципліни, навчально-методичні посібники (підручники), методичні рекомендації, контрольні запитання та завдання для самостійного виконання.

Графік навчання студентів експериментальних груп розпочинався з настановної лекції, продовжувався протягом усього міжсесійного періоду, під час якого студенти виконували завдання, та закінчувався – заліково-екзаменаційною сесією. Таким чином, студент працював згідно з календарним планом навчального процесу дистанційно у міжсесійний період та очно під час сесій. Навчальні результати студентів у межах дисципліни оцінювалися на основі:

- виконання практичних завдань дистанційно;
- поточного заочного тестування;
- підсумкового очного контролю у формі тесту;
- підсумкового очного контролю у формі практичного завдання.

Навчальна робота, яка виконувалася дистанційно, оцінювалася у 50 балів за 100 бальною шкалою оцінювання. Якщо студент виконував передбачені графіком навчального процесу дистанційні види навчальної роботи невчасно, йому нараховувалися штрафні бали (5 % від оцінки за кожний пропущений тиждень). Під час сесії студент мав змогу консультуватися з усіх питань курсу, складав залік (іспит), який оцінювався у 50 балів (25 балів – тест, 25 балів – практичне завдання). Максимальна кількість балів за вивчення всього курсу – 100, мінімальна - 60.

Діяльність і викладача, і студента в контрольних і експериментальних групах відрізнялися суттєво. У контрольних групах викладач фактично не керував виконанням самостійної роботи студентами, тоді як у експериментальних він активно працював, консультував студентів, перевіряв виконані ними завдання та оцінював їх.

У міжсесійний період студенти експериментальних груп використовувати дистанційні навчальні курси, які розроблені на основі використання платформи дистанційного навчання Moodle. Структура курсу побудована з урахуванням того, що кожний цикл навчання, як елемент цілісної системи, повинен забезпечувати актуалізацію опорних знань і мотивацію до навчання; формування нових понять і способів дій; застосування засвоєного в системі різнорівневих завдань, що завершуються діагностичним контролем і корекцією знань, умінь і навичок людини, що навчається у відповідності з освоюваним змістом. Кожний модуль складається з кількох споріднених тем, до кожної порції теоретичного матеріалу пропонується тест для самоконтролю, лише після цього можна приступати до виконання практичного завдання, яке супроводжується обов'язковими методичними рекомендаціями. Кожна тема викладається у вигляді електронного посібника з активними гіперпосиланнями, підтримкою словника термінів тощо. При виникненні запитань до викладача студент може використати інструмент „Обмін повідомленнями”.

Після опрацювання теоретичного матеріалу студентам пропонуються тести для самоконтролю. Платформа Moodle дозволяє генерувати тестові завдання більше 10 різних типів: закриті одно вибірккові та багато вибірккові, на відповідність, послідовність, відкриті тестові завдання з короткою відповіддю, числовою відповіддю, есе тощо. Після успішного проходження тесту студент отримує доступ до практичного завдання. Кожне завдання має уніфіковану структуру. У ньому повинно відобразитися зміст завдання, методика або послідовність його виконання, інформаційні джерела, засоби для виконання, форму подання результатів, критерії за якими буде оцінюватися виконане завдання та термін виконання. Така уніфікована структура формулювання завдання дає можливість якнайповніше подати студенту завдання і вирішити всі питання, які стосуються його виконання та перевірки. Файл з виконаним

завданням студент має змогу направити викладачеві за допомогою спеціального вікна, яке розміщується під сформульованим завданням (рис.1).

Розрахунки можуть бути використані за допомогою програми Excel.

Форма подання результату

Результат оформити у вигляді таблиць з висновками у форматі Word та надіслати на сервер.

Критерії оцінювання:

наявність 4-х таблиць та висновків - 2 б.

правильність побудови рядів розподілу - 2 б.

правильність аналітичного групування - 3 б.

повнота висновку - 3 б.

Термін подання - на протязі трьох тижнів від закінчення настановчої сесії

Доступно з: Четвер 13 Листопад 2008 16:40

Останній термін подання: Середа 31 Грудень 2008 16:40

Завантажити файл (Максимальний обсяг: 4Мб)

Рис.1

Після перевірки викладачем виконаної роботи, студент зможе отримати у тому ж вікні відгук на виконане завдання з поясненнями щодо отриманих балів (рис.2).

Доступно з: Середа 30 Липень 2008 15:10
Останній термін здачі: Середа 6 Серпень 2008 15:10

Відгук від Викладач

 Глазунова Олена
Середа 30 Липень 2008 18:10

Оцінка: 6 / 10

- 2 бали - за відсутність заміток до кожного слайду;
- 2 бали - за оформлення слайдів №2 (шрифт) та №4 (колір фону та шрифту)

z1/vanenko.ppt

Готово

Рис.2

Електронний навчальний курс на базі платформи ДН Moodle вимагає від студентів підключення до мережі Інтернет, що часто буває проблематично. Для

студентів, які мають постійний доступ до ПК, але доступ до мережі – обмежений, викладачі разом з ІТ-персоналом розробили копію електронного курсу на компакт-диску. Але виконані завдання необхідно відправити викладачеві на перевірку все-таки з використанням електронного навчального курсу та відповідної авторизації на навчальному порталі.

Під час заліково-екзаменаційної сесії, був проведений проміжний зріз знань за результатами виконання самостійної роботи. Результати, які продемонстрували студенти контрольних і експериментальних груп суттєво різняться. Якщо у експериментальних середній бал з тестування за 100-бальною системою оцінювання дорівнював від 70 до 85 з різних дисциплін, то у контрольних - від 35 до 50 балів. Така підготовка студентів за традиційними заочними технологіями є незадовільною. Під час сесії аудиторні заняття експериментальних та контрольних груп також проходили у різних формах. Для контрольних груп це були звичні заняття – лекції та практичні роботи, а для експериментальних груп – аудиторні заняття проходили у консультативному режимі. Проведені заліки та іспити, які оцінювалися у 50 балів для експериментальних груп, також продемонстрували кращу підготовку студентів експериментальних груп порівняно з контрольними.

При застосуванні описаної вище технології заочно-дистанційного навчання першочерговою задачею викладача стає підготовка дистанційного навчального курсу на основі вже наявних джерел чи авторських оригінальних розробок з включенням у нього тематичних розділів. Другою найважливішою педагогічною задачею, як було сказано вище, є управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів, що визначається завданнями для оволодіння навчальним матеріалом і розвитком їхніх інтелектуальних здібностей. Студенти, які приймали участь у експерименті, у підсумковій анкеті відповіли, що найбільш корисним при вивченні курсу для них було виконання практичних завдань (75 % опитаних), а вже потім тестування та вивчення теорії.

Таким чином, запропонована модель продемонструвала свою ефективність для навчального процесу. Систематичність у роботі над оволодінням матеріалу, виконання практичних завдань та зворотній зв'язок з викладачем, можливість проконтролювати себе відіграли надзвичайно важливу роль у підвищенні якості навчання студентів-заочників. Ще один важливий висновок винесено з проведених експериментів: підготовка до використання дистанційних технологій повинна починатися із глибокого аналізу цілей навчання, дидактичних можливостей нових технологій передачі навчальної інформації, вимог до технологій дистанційного навчання з погляду навчання конкретним дисциплінам.

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ У ЗАОЧНОМУ НАВЧАННІ

Зміївська І.В., ст. викладач,
Харківський торговельно-економічний
інститут КНТЕУ

Перебудова системи управління економікою, що перейшла на рейки ринкових відносин, створила якісно нові умови для підприємств ресторанного господарства: вони здобули економічну самостійність, повністю відповідають за результати господарської діяльності, самостійно формують систему управління підприємством за допомоги інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечує високу ефективність роботи, конкурентоспроможність і стійке становище на ринку. Для успішного розв'язання проблем, пов'язаних з діяльністю підприємства, необхідна відповідна підготовка спеціалістів галузі.

Сучасний стан розвитку суспільства висуває жорсткі вимоги до спеціальної підготовки студентів-заочників напряму підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» галузь знань 1401 «Сфера обслуговування» у галузі використання комп'ютерів та інформаційних технологій для рішення професійно орієнтованих завдань. Протягом останніх трьох років викладачами кафедри проводився аналіз щодо виявлення потреб студентів-заочників в ефективному використанні нових інформаційних та телекомунікаційних технологій на підприємствах ресторанного господарства. Для визначення цих потреб були виділені три групи заочного відділення ЗГР-08,09,10. Для оцінки студентам груп була запропонована анкета «Навіщо я навчаюсь за напрямом підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» галузь знань 1401 «Сфера обслуговування»?». Аналізуючи результати анкетування нами було відмічено тенденції до підвищення внутрішньої – 77% та пізнавальної – 55% мотивації студентів у навчанні інформаційно-комунікаційним технологіям.

Можна сказати, що вже саме визначення «мотиву» представляє собою певну наукову проблему. Мотивація – це усвідомлена причина вибору дій і вчинків особистості, спонукання до діяльності, предмет потреби. На успішність навчальної діяльності впливають сила мотивації та її структура. Для пізнавальної діяльності, зокрема, рівень мотивації може весь час підвищуватися. За формою діяння можна розрізнити: внутрішню мотивацію, коли діяльність сама по собі є значущою для особистості; зовнішню мотивацію, певні зовнішні діяння або вплив (соціальний престиж, заробітна платня та ін.); пізнавальну мотивацію – продуктивну творчу активність особистості у навчанні.

У заочній формі навчання, в умовах мінімального спілкування з викладачем, мотивацію (активізацію) діяльності слід розглядати як орієнтацію на створення мотивів успіху за допомогою спеціально запроектованих і сконструйованих засобів. При цьому треба звернути увагу окремо на присутні у навчальному процесі види діяльності: отримання теоретичної та іншої інформації, або робота з текстом; здійснення практичної діяльності з

використанням отриманих знань, або діяльність; обмін знанням і досвідом та здійснення діяльності у співробітництві, або спілкування.

Викладачі кафедри підготували для студентів-заочників електронні навчальні матеріали, які дозволяють опанувати навчальною інформацією. Подані матеріали представляють собою засоби підвищення мотивації при роботі з текстом. Навчальний текст оформлено у вигляді опорних схем лекцій, навчальних презентацій, глосарію термінів які сприяють активності його сприйняття. Текстові навчальні матеріали спрямовані на розвиток особистого погляду і наповнення особистого інформаційного простору. Засоби активізації і мотивації самостійної практичної діяльності розроблені у вигляді інструкційних карт для виконання практичних завдань професійно орієнтованих з алгоритмом їх виконання, що дає можливість самостійно їх виконувати. Підготовлено також індивідуальні завдання для самостійної роботи які спрямовані на певних студентів з метою адаптації до навчальних матеріалів, або, навпаки, з метою підвищення вимог до рівня навчальної діяльності. Спілкування взагалі є основною компонентою навчального процесу у всіх його формах. Спілкування та співробітництво викладача та студентів організовано за допомоги наступних засобів підвищення мотивації: дискусія за темою; організація діяльності у малих групах (соціальний, змістовний психологічний напрямки); звертання до особистісних інтересів студентів; додаткова інформація, в тому числі щодо особливостей спілкування як соціального і формуючого процесу; взаємний контроль (в тому числі тестування) у малих групах; застосування активного сприйняття та мотивації успіху.

Перспективою подальшої діяльності є створення навчального дизайну інформаційного середовища за допомоги HTML-коду для зручного використання навчальної інформації студентами заочної форми навчання. Також планується проведення індивідуально-консультативних занять за допомоги сучасних інформаційно-комунікаційних технологій які дозволяють обговорення різноманітних теми у чаті. Таким чином, процес проектування засобів активізації навчальної діяльності полягає в розробці на основі навчального матеріалу певних заходів і засобів, що дозволяють активізувати самостійну діяльність, робити її посиленою та цікавою. Тим самим забезпечується внутрішня мотивація (особистісна значущість) і творча активність (пізнавальна мотивація) у процесі навчання. Зовнішня мотивація (рейтингова оцінка знань, умінь, навичок) повинна бути усвідомленою і значущою для особистості, що зближує її з внутрішньою мотивацією і позитивно впливає на пізнавальну активність і соціальну значущість результатів навчання.

ПРОЕКТНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАК МЕТОД ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ

Иванец Г.В., канд. техн. наук, доцент,
Харьковский торгово-экономический
институт КНТЭУ

Рассматривается роль и место проектной деятельности студентов, как одного из методов повышения эффективности обучения, а также предложены основные направления методики проектной деятельности.

Современное общество требует от молодого специалиста, вступающего в жизнь и желающего добиться профессионального и личного успеха, умения думать самостоятельно и решать разнообразные жизненные проблемы. Становление высококвалифицированных выпускников высших учебных заведений, обладающих проектными способностями, является одним из главных ориентиров в моделировании образования. Современная система подготовки специалистов в вузе характеризуется недостаточной нацеленностью на развитие проектных и интегративных умений и навыков студентов. Все это приводит к тому, что большинство выпускников оказывается не конкурентоспособными из-за отсутствия необходимых качеств и компетенций.

Проектная деятельность – это совместная учебно-познавательная, творческая или игровая деятельность студентов с общей целью, согласованными методами, направленная на достижение общего результата по решению какой-либо проблемы. Применение учебного проекта является эффективным средством организации учебного процесса. Использование проекта ориентирует студентов на широкое использование различных информационных технологий в самостоятельной и аудиторной деятельности. Эту деятельность можно рассматривать как совместную учебно-познавательную деятельность преподавателей и студентов, исследовательскую, творческую деятельность студентов-партнеров, имеющих общую цель, согласованные методы, способы деятельности, направленные на достижение общего результата по решению какой-либо проблемы, значимой для участников проекта.

Умение проектировать содействует развитию способности предвидеть результат, ориентируя человека на сознательный выбор возможных альтернатив. Учебно-проектная деятельность студента позволяет приобрести ему личный опыт в процессе создания проектов на основе осознания проблем, прогнозирования результата, нахождения путей и средств его достижения.

Формирование учебно-проектной деятельности студента в учебно-образовательном процессе осуществляется более успешно при реализации

профессионального подхода, что позволяет актуализировать содержание обучения и создает основу для саморазвития личности студентов.

Эффективность процесса формирования учебно-проектной деятельности студента в образовательном процессе обеспечивают педагогические условия: создание учебных ситуаций; решение учебно-практических задач; использование приемов организации учебного взаимодействия участников образовательного процесса, способствующих становлению субъективной позиции студента в учебно-проектной деятельности.

Основными условиями для организации работы над проектом являются:

- 1) профессионализм преподавателя;
- 2) овладение студентами технологией проектной деятельностью;
- 3) стремление студентов участвовать в работе над проектом;
- 4) начатую проектную деятельность необходимо доводить до конца, поэтапно согласуя ее промежуточные результаты с преподавателем;
- 5) доступность информации о ходе проекта;
- 6) наличие последовательной работы студентов.

Основными направлениями методики проектной деятельности следует считать:

- 1) выбор проблемы и обоснование практической значимости ее результата;
- 2) определение цели и поэтапных задач;
- 3) определение масштаба работы, средств и методов достижения цели;
- 4) формулировка идеи реализации;
- 5) выбор исполнителей для реализации проекта;
- 6) обоснование общей модели проекта и ее структуры.

Важным результатом выполнения студентами проектной деятельности является: реализация на практике объекта проектирования, оформление описания проекта, освоенные в ходе проектной деятельности знания и умения, развитые личностные качества и способности студентов, как будущего специалиста, способного самостоятельно решать сложные задачи.

Таким образом, проектная деятельность помогает студенту правильно формулировать проблему, планировать ее решения, искать методы и средства для решения проблемы, формирует навыки работы с информацией, добытой как с различных учебников, справочников, так и с Интернета, способствует активному развитию компьютерных технологий, помогает профессиональному становлению студентов.

Литература

1. Шабатин И.И. Образование как главный резерв развития общества // Экономика образования. – 2002. - №5.
2. Тимченко А.А. Основи системного проектування та системного аналізу складних об'єктів. – К. Либідь. – 2000.

ДЕЯТЕЛЬНОСТНЫЙ ПОДХОД ПРИ ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ

Иванец Г.В., канд. техн. наук, доцент,
Харьковский торгово-экономический
институт КНТЭУ

Рассматривается роль и место деятельностного подхода при подготовке специалистов экономического профиля, а также основные задачи связанные с этим.

При подготовке специалистов экономического профиля возникают проблемные ситуации. Большая часть выпускников экономических ВУЗов не работает по своей специальности. Это обусловлено не только социально-экономическими причинами, но очевидно и недостаточной мотивацией студентов.

Сегодня возникла проблема, которая сводится к вопросу о том, как повысить эффективность подготовки специалистов экономического профиля с высшим образованием с тем, чтобы снизить вероятность их ухода в другие сферы, с одной стороны, и добиться высокого профессионализма – с другой.

С точки зрения подготовки специалистов в условиях ВУЗа с позиции теории деятельности понятно, что эффективность зависит не только от содержания обучения и методов его организации, но в значительной мере от того, удастся ли в ходе учебы сформировать у студентов адекватную предстоящей профессии мотивацию. И что самое главное, что содержание обучения и методика должны быть подчинены этой центральной задаче, иначе мы получим человека с дипломом, не собирающегося работать по специальности.

Очевидно, что одним из главных условий повышения эффективности подготовки специалистов экономического профиля является такая организация этого процесса, которая передачу знаний студенту и формирования у него профессионально необходимых умений и навыков рассматривает не как самоцель, а лишь как средство достижения главной цели обучения - пробуждения в конкретном субъекте деятеля, способного творчески и самостоятельно решать задачи в соответствии со своей приобретенной специальностью, а также на основе приобретенных знаний и опыта достичь успехов в своем карьерном росте. Для этого, по всей видимости, необходимо решить как минимум две взаимосвязанные задачи. Первая связана с тем, что учебные планы подготовки специалистов должны быть насыщены дисциплинами, необходимыми для приобретения необходимых знаний и умений по специальности. Поэтому в этих условиях необходимо менять

нормативную часть подготовки, заменив некоторые дисциплины и их объем на дисциплины, которые являются фундаментальными при изучении специальных профессиональных дисциплин. Конечно, эта задача не может быть решена немедленно. Но даже в этих условиях на первом этапе сам ВУЗ может более целесообразнее осуществлять подход при определении выборочного ряда дисциплин. В этом случае подход должен быть один – выбирать не ту дисциплину, которая в силу тех или иных причин удобна ВУЗу, а ту которая поможет студенту стать специалистом в соответствии со своей профессией в дипломе. Вторая задача заключается в совершенствовании самой методологии как анализа конкретного вида деятельности, так и овладения ею. В этом плане на первое место становится требование овладение практическими умениями и навыками на основе полученных знаний.

Для решения этих задач необходимо, чтобы программы и методика преподавания дисциплин работали на формирования у студентов устойчивой мотивации к своей профессиональной деятельности. Мотивация к любой деятельности должна отвечать на два вопроса: первый – какая польза обществу от того, что конкретный человек посвятил себя этой профессиональной деятельности, другой – как общество через моральное и материальное стимулирование оценивает его вклад в конкретное дело. В зависимости от ответа на эти вопросы будущая профессия может приобретать притягательную или отталкивающую силу.

Литература

1. Шукшунов В.Е., Лозовский В.Н. Фундаментальные основы инженерного образования в XXI веке. – М. – Новочеркасск, 2003.
2. Шабатин И.И. Образование как главный резерв развития общества // Экономика образования. – 2002. - №5.
3. Жилин В.А. Мотивация качественного обучения компьютерным технологиям студентов технических специальностей 1 – 3 курсов в условиях перехода к системе оценивания ECTS. – Х. – 2008.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ НАВЧАЛЬНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ НАВЧАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Ковальська В.С., канд. пед. наук
Українська інженерно-педагогічна академія

У ХХІ столітті рівень володіння комп'ютерними технологіями визначає політичний і господарський статус держав, тому набувають актуальності питання підготовки висококваліфікованих фахівців, що відповідають найвищим вимогам сучасності. Зараз освіта перетворюється в одне з джерел найцінніших стратегічних ресурсів – людського капіталу та знань, що визначає загальний рівень розвитку суспільства. Головним прискорювачем розвитку системи вищої освіти стає впровадження комп'ютерних технологій у навчальний процес. Це обумовлює необхідність визначення вимог щодо засобів їх реалізації, зокрема навчальних комп'ютерних програм. Основні положення щодо представлення навчального матеріалу у комп'ютерних програмах навчального призначення при урахуванні педагогічних і психологічних особливостей сприйняття інформації в умовах застосування комп'ютерних технологій представлено вченими трьома групами, а саме: психологічними (використання прийомів щодо формування мотивації до навчальної діяльності), дидактичними (адаптивність, активізація діяльності, інтерактивність діалогу) та методичними вимогами (методично вірний вибір завдань, урахування особливостей навчального предмету).

При розробці інтерфейсу комп'ютерних програм навчального призначення необхідно враховувати наступні рекомендації:

1. Представлення текстової інформації: стислість викладання, максимальна інформативність тексту; ретельна згрупованість (структурованість) інформації; наявність стислих і містких заголовків, маркірованих і нумерованих списків; відведення окремого абзацу тексту кожному положенню (кожній ідеї); використання табличного (матричного) формату пред'явлення матеріалу; розміщення таблиць на одному екрані; органічне доповнення тексту графікою; перевірка вербальної інформації на відсутність орфографічних, граматичних і стилістичних помилок.

2. Організація систем навігації і гіперпосилань: включення ключового екрану, на якому представлено основні етапи навчання; наявність у кінці кожного розділу таких кнопок: повернення на початок, перехід до змісту, перехід до наступного розділу; чітка логічна обумовленість кожного наступного кроку в ланцюгу гіперпосилань.

3. Урахування фізіологічних особливостей сприйняття кольорів: урахування впливу кольору на функціональні механізми психіки: стимулюючі кольори сприяють збудженню і діють як подразнювачі (червоний, помаранчевий, жовтий), холодні кольори заспокоюють (фіолетовий, синій, блакитний, синьо-зелений, зелений); використання темного кольору для символів, світлого – для фону; складання кольорової схеми комп'ютерної програми, що починається з вибору трьох головних функціональних кольорів, які використовуються для пред'явлення звичайного тексту, гіперпосилань і відвіданих посилань; однаковість кольорової схеми на всіх етапах роботи з програмою.

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ: ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Красікова Т.І., канд. пед. наук, доцент,
Харківський торговельно-економічний
інститут КНТЕУ

Заочна (дистанційна) – є формою здобуття певного рівня освіти або кваліфікації без відриву від виробництва і орієнтована на студентів з високим рівнем самоорганізації, які здатні самостійно опановувати переважну більшість навчального матеріалу, адже порівняно із стаціонаром, на заочній формі навчання істотно збільшено частку самостійної роботи студентів.

Практика викладання у вищих навчальних закладах свідчить, що переважна більшість першокурсників мають не досить розвинені навички самостійної навчальної роботи. То що ж стимулює абітурієнтів подавати документи на заочну форму навчання, які цілі вони при цьому переслідують?

Для відповіді на це питання було проведене дослідження серед студентів-заочників старших курсів. У опитуванні брали участь 300 студентів. Їм було запропоновано заповнити анкету з питаннями про те, яких цілей вони мали під час вступу до вузу, наскільки вони були досягнуті і як змінилися до кінця навчання.

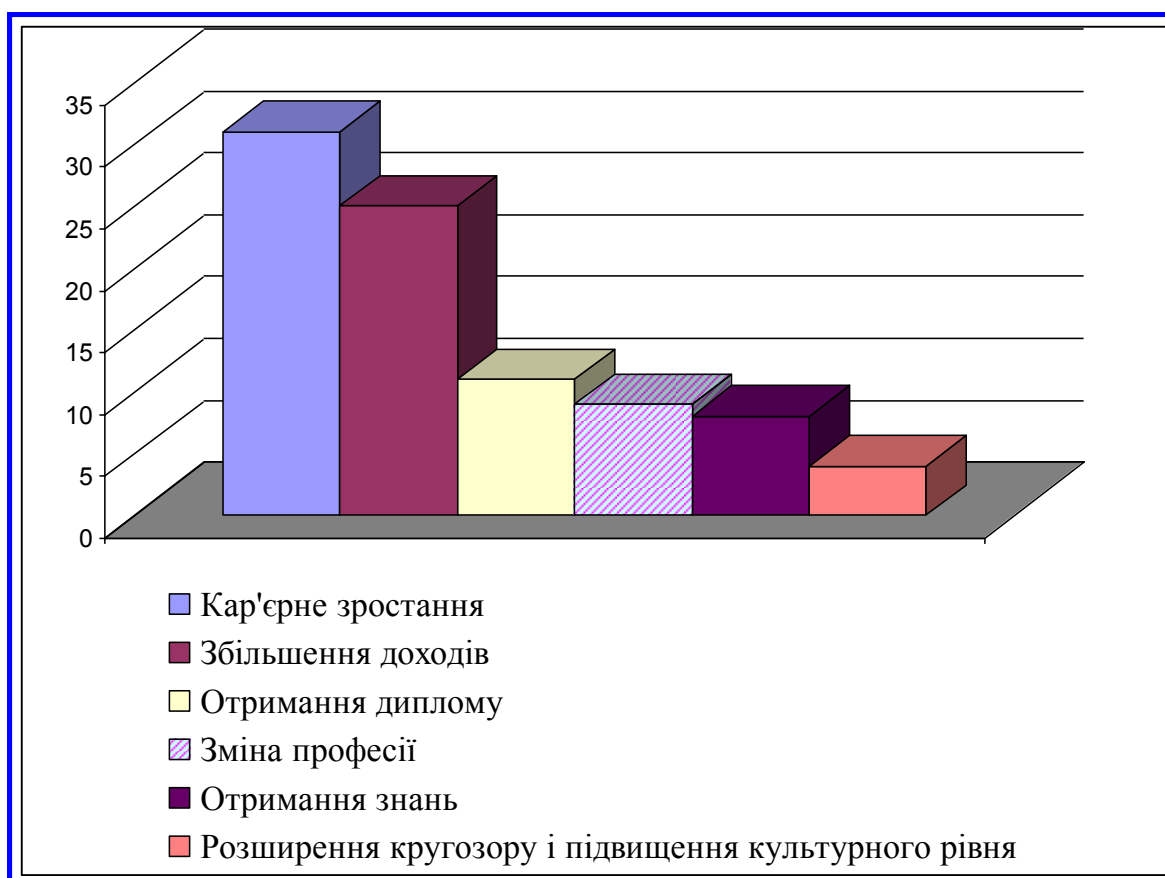

Рис.1 Цілі, що визначають студенти, обираючи заочну форму навчання

На діаграмі приведений розподіл цілей, заради яких студенти здобувають вищу освіту по заочній формі. Частина з них (33%) вважають своїм головним завданням за допомогою диплома про вищу освіту і набутих знань просунути в кар'єрному плані, 27% розраховують підвищити рівень оплати своєї праці. Для 13% опитаних важливим є диплом, тому що зараз переважна більшість професій вимагають наявність вищої освіти; 11% планують змінити спеціальність, і лише для 10% визначальними є знання, які їм необхідні для роботи. Але, незважаючи на різні мотиви щодо отримання вищої освіти у заочному режимі, заочна форма навчання продовжує бути затребуваною.

Разом з тим, (і ми, практики, це відчуваємо), нові умови життя, нові засоби комунікацій, нарешті – новий стиль мислення сучасної людини все частіше приводять до висновків, що заочне навчання, у тому вигляді як воно було започатковане у 30-х роках минулого століття, вичерпало себе.

Певною мірою це підтверджує і науково-педагогічний аналіз сучасного стану, тенденцій розвитку і наслідків реформування освіти взагалі (і заочної зокрема).

Зміни і події, що відбуваються у суспільстві і системі вищої освіти зокрема, вкрай загострили протиріччя між традиційним теоретико-технологічним рівнем організації навчального процесу у режимі заочного навчання, рівнем вимог до самостійної навчальної і наукової роботи студентів і реальними можливостями вищої школи. Тобто на даному етапі розвитку є підстави констатувати, що **традиційна педагогічна технологія організації навчальної праці студентів-заочників не в змозі ефективно виконувати покладені на неї суспільством і державою функції.**

Крім того, гостро постало питання щодо перспектив заочної форми навчання взагалі.

Причому думки висловлюються діаметрально протилежні: від ліквідації заочної форми навчання як такої, що не спроможна надавати сучасні якісні знання до достатньо аргументованих про те, що в сучасних умовах, коли неперервна освіта протягом життя є нагальною потребою, заочне навчання є однією з найбільш популярних форм отримання вищої освіти та підвищення кваліфікації.

Крім того, не можна не враховувати, що за багато десятиліть існування накопичено цінний досвід організації навчального процесу, який проводиться по заочній формі, розроблені методики викладання різних дисциплін, налагоджена певна система забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами, відпрацьовані форми і методи контролю знань тощо.

Серед переваг заочного навчання називають:

- можливість здобувати вищу освіту без відриву від роботи. Тобто студент, не перериваючи своєї основної діяльності, може підвищити

професійний рівень, придбати додаткову кваліфікацію, заклавши тим самим основи кар'єрного зростання;

- можливість одночасного навчання в декількох ВНЗ. Студент має право відразу освоїти більш за одну спеціальність, при цьому все залежить лише від того, скільки часу, сил і грошей він готовий витратити ради нових знань;

- самостійний розподіл часу на навчання. Студент може займатися, коли йому зручно, він не зв'язаний інститутським розкладом;

- заочне навчання дешевше денного і вечірнього і гарантує при цьому повноцінну вищу освіту;

- при поєднанні роботи з навчанням студент дістає можливість співвідносити теорію з практикою, доповнюючи одне іншим. Дана обставина дозволяє йому стати більш конкурентоздатним фахівцем у порівнянні з очником;

- випускники заочних відділень рідше стикаються з проблемою пошуку вільних вакансій — більшість з них або вже працюють, або мають досвід роботи за фахом, а значить, кращі перспективи на майбутнє.

У той же час, основними недоліками заочного навчання вважаються:

- відсутність контакту між викладачем і студентом у період між сесіями;

- неможливість оперативного отримання консультації при виконанні навчальних завдань;

- за наявності свободи в часі протягом семестру в період сесії жорстко обмежені терміни для написання контрольних, курсових, складання заліків і іспитів тощо;

- зазвичай студентам заочної форми навчання пропонують літературу, призначену для денних відділень, а їм потрібні специфічні підручники, здатні замінити відсутнього викладача. А поки що їх недостатньо.

І все ж таки переважає думка, що заочна форма навчання у вищому навчальному закладі потрібна і має право на існування, але потребує якнайшвидшої докорінної трансформації для того, щоб перейти на наступний, більш високий і якісно новий етап свого розвитку.

Вважаємо, що тим інструментом, який може додати заочному навчанню нові риси, забезпечить результати, що відповідають вимогам нової соціально-економічної системи, є запровадження нових підходів до організації навчального процесу в режимі заочного навчання за рахунок поєднання традиційних і інноваційних методів навчання, розробка нової моделі заочного навчання з використанням дистанційних способів передачі і отримання інформації в сучасних умовах.

Вдосконалення може здійснюватися шляхом виникнення на основі заочної нових форм навчання, одна з яких вже зараз набула широкого поширення. Йдеться про дистанційну форму, що передбачає поряд з традиційними засобами активне використання сучасних інформаційних технологій.

Тобто дистанційне навчання, що з'явилося в результаті розвитку високих технологій, поступово і логічно приходить на зміну заочній освіті.

Серед проблем заочної освіти, що потребують негайного вирішення слід особливо виділити наступні (глобальні):

1. Відсутність загальної стратегічної програми розвитку заочної освіти, що базується на сучасній методології дистанційного Інтернет навчання.
2. Відсутність інвестицій в дані технології.

Якщо говорити про результативність навчального процесу, то на рівні навчального закладу вона, насамперед, залежить від трьох основних груп чинників:

1. **Бажання студентів** отримувати знання і професійну кваліфікацію без відриву від основного виду професійної діяльності.

2. **Наявності викладачів**, що володіють відповідним рівнем наукових знань і такого професійного досвіду, який дозволив би допомогти студентам, по-перше, в стислій формі засвоїти суть дисципліни, що викладається, а по-друге, методично грамотно організувати процес самостійної навчальної і наукової роботи студентів.

3. **Сформованої інфраструктури** системи заочної освіти як сукупності матеріальних умов, необхідних для здійснення навчального процесу: спеціальних підручників, навчальних посібників, наукової літератури, інших джерел інформації, у тому числі комп'ютерного обладнання тощо.

Тому у межах нашого обговорення, на наш погляд, уваги заслуговують два головних аспекти організації навчального процесу заочної форми навчання:

1. Навчання як системна цілеспрямована діяльність кафедр, що передбачає передачу студентам наукових знань і формування їх особистісних якостей.
2. Учіння як навчальна діяльність студентів.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Лазарєв М.І., доктор пед. наук, професор,
Українська інженерно-педагогічна академія

В сучасних умовах, коли освіта стає необхідною умовою успішної соціалізації молоді людини, основною метою сучасних заочних технологій навчання є забезпечення доступу студентів до навчальної інформації незалежно від їх місцезнаходження.

Вітчизняні і зарубіжні дослідники організаційно-методичних аспектів заочного навчання відзначають, що дистанційне навчання стає все більш актуальним як одна із ефективних технологій організації навчального процесу. Разом з тим залишаються недостатньо розробленими методологічні підходи до формування змісту навчальних дисциплін, який буде відповідати основним документам державних стандартів вищої освіти (ДСТВО) і одночасно враховувати особливості заочної форми навчання. Зміст дисципліни як важливий складник сучасної методики навчання студентів повинний адекватно моделювати розвиток відповідної технічної галузі.

Методична система повинна формувати знання майбутніх інженерів на всіх рівнях засвоєння навчальної інформації, від ознайомлювально-орієнтовного до продуктивно-синтетичного, як того вимагає ДСТВО. При цьому повинні використовуватися методи, засоби і форми навчання, які забезпечують засвоєння навчальної інформації на всіх рівнях; зміст навчання необхідно формувати через власну інтелектуальну діяльність майбутніх інженерів. Він повинен бути створений студентом у процесі навчання. Як було визначено за об'єктивними законами розвитку технічних систем і систем навчально-пізнавальної діяльності студентів технічних дисциплін необхідно сформулювати послідовність квазісамостійного одержання технічних рішень, які б моделювали реальний, природний розвиток технічних систем. Зміст навчання повинен бути результатом навчання і формувати досвід творчої діяльності інженера. Необхідно використовувати внутрішні ментальні структури особистості студента для одержання об'єктивної інформації щодо розвитку технічних систем. Крім цього зміст навчання повинен бути простим, зрозумілим і природовідповідним – відповідати основним філософським законам розвитку. Кожний елемент технічної системи побудований на тих же законах що і вся система; управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів при реалізації методів креативного навчання можливе за допомогою ефективних дидактичних засобів покрокового управління при розв'язанні технічних задач. При цьому наочність засобів навчання повинна бути не тільки на фізичному рівні, а й на логічному. Згідно філософським та психологічним основам, засоби навчання повинні бути як у вербальній, так образній формі.

ЦІЛІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ З ПОЗИЦІЙ СТУДЕНТА, ВИКЛАДАЧА, РОБОТОДАВЦЯ

Москаленко О.В., асистент,
Харківський торговельно-економічний
інститут КНТЕУ

Одна з цілей, яку переслідують студенти заочного відділення обираючи цю форму навчання: кар'єрне зростання. Розглянемо цю мету з позиції студента, викладача, роботодавця.

Передбачається, що *студент*, який навчається за заочною формою, працює, тобто, скоріше за все, вже має диплом молодшого спеціаліста та намагається отримати підвищення, для чого йому потрібні знання, які відповідатимуть його статусу.

У цій ситуації *викладач* покладається на свідоме рішення студента про навчання, дає йому теоретичну базу, підтримує бажання вчитися.

Роботодавець, зацікавлений у перевірених кадрах, намагається створити команду однодумців та професіоналів.

Які ж можливості є у суб'єктів, позицію яких ми розглядаємо? Отже, *студент*-заочник змушений поєднувати навчання та працю, повинен самостійно організувати свою навчальну діяльність, з іншого боку, він має можливість використовувати знання на практиці та, навпаки, використовувати набутий практичний досвід у навчанні.

Зі свого боку *викладач* надає студентові навчальні матеріали, консультує, у т.ч. за допомогою сучасних методів й засобів, підтримуючи зв'язок зі студентом, що бажає вчитися.

Роботодавець підтримує зацікавленість працівника, створює умови для його навчання у рамках закону.

Але як все відбувається в умовах нашого реального життя? Частіше заради кар'єрного зростання *студент* більш зацікавлений у отриманні диплому, як документу, а не в отриманні знань. Для виконання навчальних завдань студент звертається за сторонньою допомогою, а не намагається набути нових знань самотужки. Крім того, він повинен обирати між роботою та відвідуванням занять: між шансом втратити роботу та можливістю мати академічну заборгованість.

Викладач намагається за дуже малий проміжок часу подати навчальний матеріал у повному обсязі, адже не залежно від форми навчання студенти, денної чи заочної, мають отримати однаковий об'єм навчального матеріалу.

Більш того, на фоні зменшення годин індивідуальної роботи та скасування годин на перевірку домашніх контрольних робіт, викладач намагається використовувати сучасні засоби навчання, іноді за рахунок особистого часу й навіть родини. Ніхто не може підрахувати скільки часу потрібно для перевірки електронних документів, для складання відповідей на листи студентів.

Роботодавець, в свою чергу, сподівається, що до нього прийдуть вже готові спеціалісти, яким не треба надавати оплачувану відпустку на навчання. Нажаль ніхто з роботодавців не несе відповідальності за невиконання законодавства по відношенню до робітників, які поєднують роботу та навчання.

У мене є свій оптимістичний погляд у майбутнє, де ВНЗ та держава проаналізувавши позитивний досвід іноземних вишів, об'єднають цілі та можливості всіх учасників: студентів, викладачів, роботодавців для підвищення статусу людини з вищою освітою.

Постають питання: чому реалії не відповідають цілям та можливостям; чому слова В.О. Сухомлинського, написані ним майже півстоліття тому, досі актуальні: «Життя вимагає в наші дні того, щоб людина не тільки добре оволоділа обраною спеціальністю в середньому або вищому навчальному закладі, але й усі роки творчої праці заглиблювалася в тонкощі своєї і, якщо для цього є необхідність і умови, суміжних, споріднених спеціальностей. Дилетантизм і верхоглядство, ковзання по поверхні, недосконалість професійної підготовки в наші дні становлять таку ж небезпеку, як і недостатньо високий рівень освіченості окремих спеціалістів»¹.

¹ Сухомлинський В.О. Вибрані твори. В 5-ти т. – Т. 1. – К., «Рад. школа», 1976. – С. 70.

ОСОБЛИВОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАТИВНОЇ РОБОТИ НА ЗАОЧНІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ

Обоянська Л.А., ст. викладач,
Харківський торговельно-економічний
інститут КНТЕУ

Індивідуально-консультативна робота – це форма організації навчальної роботи викладача зі студентами, яка здійснюється шляхом створення необхідних умов для виявлення і розвитку індивідуальних особливостей студента на основі особистісно-діяльнісного підходу.

Індивідуально-консультативна робота студентів заочної форми навчання має певні особливості, пов'язані з наступними чинниками: відсутність контакту між викладачем і студентом у період між сесіями; неможливість оперативного отримання консультації при виконанні навчальних завдань; стислі терміни в період сесії з одночасно великою кількістю видів навчальної діяльності і контролю; недостатня забезпеченість навчально-методичною літературою, а особливо такою, що адаптована до заочної форми навчання.

Зважаючи на вище викладене очевидною є необхідність створення системи індивідуально-консультативної роботи, яка забезпечить ефективну мотивацію студентів до пізнавальної діяльності і спрямування її в необхідному руслі. Основним завданням індивідуально-консультативної роботи викладача зі студентами є розвиток активної пізнавальної діяльності кожного студента з максимальною індивідуалізацією та урахуванням його психофізичних особливостей і академічної успішності, що сприятиме становленню особистості майбутнього фахівця.

Провідним напрямком в індивідуалізації освіти є диференціація допомоги в навчанні, яка полягає не в спрощенні завдань для менш підготовлених студентів, а в обсягах і характері допомоги викладача. Тобто для менш підготовлених студентів потрібні більш детальні роз'яснення та рекомендації щодо виконання необхідних завдань, більш ретельний контроль їхньої роботи тощо. Що стосується більш підготовлених студентів, це має бути робота спрямована на створення умов для поглиблення їх знань та розвитку творчих здібностей.

Навчальний час, відведений для індивідуально-консультативної роботи на заочній формі навчання, зазвичай складає 2-4 години на академічну групу. Відповідно реалізувати всі потреби студентів щодо індивідуальних консультацій досить складно. Необхідні такі форми і методи організації консультативної роботи, що забезпечать отримання студентом відповіді на всі теоретичні чи практичні запитання.

Види індивідуально консультативної роботи (ІКР), як правило, проводяться у вигляді індивідуальних занять та консультацій.

Індивідуальні заняття проводяться зі студентами з метою підвищення рівня їхньої підготовки та розвитку індивідуальних творчих здібностей. Індивідуальні заняття можуть проводитися у формі діалогу з різних навчальних проблем, евристичної бесіди, тренінгу, перевірки виконання завдань з СРС, екскурсій, наукових гуртків тощо.

Консультація – це одна з форм організації навчального процесу, В залежності від змісту та призначення виділяють наступні види консультацій:

тематичні – проводяться за певними темами курсу або за найбільш складними питаннями програмного матеріалу;

цільові – використовуються перед проведенням модуля або іншого виду поточного чи підсумкового контролю;

активні консультації – консультації з використанням активних методів навчання (наприклад, у формі прес-конференції);

консультації з самостійної роботи – проводяться при підведенні підсумків СРС, в процесі роботи студентів над курсовими та дипломними проектами тощо.

Конкретні види та форми організації індивідуально-консультативної роботи, визначаються кафедрою під час розробки робочої навчальної програми дисципліни (розділу "Індивідуально-консультативна робота") і включаються до графіка проведення індивідуально-консультативної роботи.

Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами здійснюється відповідно до графіка, складеного кафедрою, в якому визначено форми індивідуально-консультативної роботи (індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що внесені на поточний контроль тощо), а також час проведення занять та аудиторія (які узгоджуються з навчальним відділом).

Графік проведення індивідуально-консультативної роботи з кожної дисципліни доводиться до відома студентів на початку вивчення дисципліни.

Для підвищення ефективності індивідуально-консультативної роботи зі студентами заочниками необхідний постійний зв'язок студента з викладачем для виявлення основних проблемних питань, що викликають значні ускладнення в процесі самостійного опрацювання студентами змісту навчальної дисципліни. Реалізувати такий зв'язок можливо тільки за допомогою сучасних інформаційних технологій навчання, включаючи технології Web 2.0. Ці технології мають забезпечити швидкий обмін матеріалами, проведення консультацій через Інтернет в реальному часі з презентацією матеріалів тощо.

ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКЦІЇ ЯК ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-ЗАОЧНИКІВ

Олійник Н.Ю., канд. пед. наук,
Харківський торговельно-економічний
інститут КНТЕУ

Студенти заочної форми навчання це досить специфічна аудиторія. Більшість з них це вже дорослі люди, що мають стаж практичної діяльності, а в ряді випадків саме з тієї спеціальності, яку вони обрали для навчання. Тому для студентів заочників дуже важливо вже з перших занять у ВНЗ отримувати знання, які вони змогли б одразу використовувати у своїй професійній діяльності. Відповідно для такої нетрадиційної аудиторії необхідні і нетрадиційні підходи до організації навчального процесу, які спираються на сучасні досягнення в педагогічних наукових дослідженнях.

В процесі вивчення впливу організаційних форм навчання на ефективність самостійної роботи студентів-заочників було встановлено, що більшість з них (60% від усіх опитаних) вважають, що саме лекція має вирішальне значення у організації самостійної роботи у міжсесійний період. 35% респондентів віддали перевагу практичним заняттям і 5% - консультаціям. Думки викладачів розподілилися відповідно таким чином: 65%, 32% і 3%. Таким чином, питання удосконалення лекційних занять з метою підвищення їх ефективності є сьогодні досить актуальними.

Перш за все слід відзначити, що лекції для студентів-заочників принципово відрізняються від лекційних занять для студентів денної форми навчання. Лекції інформативного характеру втрачають виняткове значення. Перевага надається концептуально-аналітичним, проблемним, оглядовим та настановчим лекціям. На наш погляд дуже важливою є вступна лекція. В залежності від загальної кількості годин, що виділені на лекції, особливостей організації навчального процесу вступна лекція може розподілятися на такі різновиди: ознайомча, настановча і інструктивна лекції. На таких лекціях студент-заочник має отримати свого роду настановлення щодо засвоєння великих обсягів навчального матеріалу, що передбачається конкретною дисципліною. І, безумовно, навчальна робота студентів буде більш продуктивною, якщо на наступних лекціях буде організована активна робота щодо засвоєння найбільш складних вузлових понять дисципліни. В цьому контексті найбільш доцільними є такі лекційні заняття з елементами практичної

спрямованості навчання як проблемна лекція, лекція-презентація, лекція-прес-конференція тощо.

Лекція-прес-конференція вимагає значної методичної підготовки. Лектор заздалегідь має повідомити студентів про необхідність попередньої підготовки до лекції: ознайомлення з відповідною навчальною літературою та формулювання 1-2 запитань за темою лекції. Ці питання необхідно передати лектору до початку заняття. Викладач має проаналізувати ці запитання, згрупувати їх відповідно до плану лекції і логіки подачі навчального матеріалу. Протягом лекції викладач знаходиться у постійному контакті зі студентами, викладаючи матеріал у вигляді відповідей на запитання, які часто пов'язані з їх реальною професійною діяльністю.

Однією із особливостей таких лекцій є те, що викладач не завжди має можливість заздалегідь видати завдання студентам-заочникам, отримати від них запитання і обробити їх. Саме тут доречним буде використання сучасних інформаційних технологій обміну інформації починаючи від електронної пошти до технологій WEB 2.0. Ці технології надають можливість організувати швидкий обмін матеріалами, проведення консультацій через Інтернет в реальному часі з презентацією матеріалів тощо. Безумовно це вимагає від викладача певної технічної підготовленості. Проте це ніяк не зменшує змістовної підготовленості до теми лекції. Викладач має досконало володіти матеріалом теми, знати найбільш важливі точки зору з дискусійних питань та шляхи їх вирішення. Він має перевищувати слухачів за рівнем володіння навчальним матеріалом, щоб ніхто в аудиторії не зміг засумніватися у компетентності лектора. А зважаючи на специфічність аудиторії, справедливо буде зазначити, що проводити лекцію-прес-конференцію більш складніше для дорослої аудиторії студентів-заочників, ніж для аудиторії студентів денної форми навчання.

Підводячи підсумки слід сказати, що лекція у вигляді прес-конференції дозволяє активізувати самостійну роботу студентів-заочників, що є однією із найважливіших умов підвищення результативності заочної форми навчання.

ОБЗОР СОВРЕМЕННЫХ КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ЗАОЧНОГО ОБУЧЕНИЯ

Половин Б.А., ст. преподаватель,
Харьковский торгово-экономический
институт КНТЭУ

Заочное обучение требует высокого уровня самоорганизации. В отличие от дневного обучения, где студента ждут ежедневные лекции и семинары, постоянные контрольные, зачеты, на заочном обучении студенты в большей степени предоставлены сами себе. Им приходится научиться составлять себе программу занятий, самостоятельно контролировать себя и т.д. А преподавателей воспринимать, прежде всего, как консультантов. Именно по этой причине заочную форму рекомендуют тем, кто получает второе высшее образование, так как предполагается, что человек уже освоил саму технологию обучения и ему не нужен пошаговый контроль преподавателя.

Сегодня существуют различные формы получения заочного образования: традиционное заочное обучение, дистанционное обучение (корреспондентское, компьютерное, сетевое).

Рассмотрим особенности каждой из этих форм.

Традиционное заочное обучение

- Очные установочные и контрольные сессии
- Самообучение в межсессионный период (традиционные библиотеки, курсовые и контрольные работы, очные консультации).

Корреспондентское обучение

- Конец XVIII века – почта
- XX век – радио, телевидение
- 1969 г. - The Open University (Открытый Университет Великобритании).

На ряду с традиционными широко используются современные информационные технологии, включая и технологии Web 1.0, Web 2.0. Стоит отметить, что качество знаний, получаемых с использованием информационных технологий, может при определенных условиях быть сравнимо с уровнем подготовки специалистов на дневном отделении. Именно эти две важнейшие составляющие: удобство удаленного взаимодействия и качественное обучение обусловили стремительное развитие института дистанционного образования, как эффективной технологии заочного обучения.

При этом еще остаются нерешенными ряд проблем методического характера, в частности организация индивидуально-консультативной работы и оперативного оценивания результатов самостоятельной работы.

ОСОБЕННОСТИ УЧЕБНОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ В ИНФОРМАЦИОННО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЕ

Прокопенко А.И., доктор пед. наук, профессор,
Олейник Т.А., канд. пед. наук, профессор,
Доценко С.А., канд. пед. наук, доцент,
Харьковский национальный педагогический университет
имени Г.С.Сковороды

Возможности социальных сервисов (форумов, чатов, электронной почты, видеоконференций) сегодня активизируют интерес исследователей к развитию информационно-образовательной среды для преподавателя, благодаря чему более эффективно может быть оказана помощь в развитии студентов. Особого внимания заслуживают возможности персональных образовательных сред для взаимодействия педагога не только с коллегами-специалистами и социальными службами, но и с различными категориям обучаемых, оказывая им помощь в преодолении проблем личностно-профессионального становления.

Быстрое развитие Интернета как принципиально новой сферы деятельности, в регулировании которой ведущая роль принадлежит информационному менеджменту, приносит инновации в традиционное содержание деятельности преподавателей и обуславливает актуальность исследований особенностей их информационной деятельности. Расширение исследований, изучающих потенциал телекоммуникационных технологий и их роль в образовании, обусловлено потребностью в разработке современной педагогической модели их применения. Безусловно, эта модель должна отражать то, что сегодня деятельность преподавателя сильно усложнена, пересматриваются первоочередные традиционные функции (преподавателя как носителя знаний) в поддержку самостоятельной работы студентов. Кроме того, организация группового учебного взаимодействия с целью взаимообучения студентов становится преобладающим типом образовательной коммуникации, а традиционные средства педагогического общения и управления учебной деятельности постепенно видоизменяются.

Беспрецедентной является ситуация, называемая издательской революцией, которая привела к перепроизводству информации, что, в свою очередь, обуславливает потребность в создании еще большего контента. Безусловно, в процессе становления участников сетевых сообществ в качестве «писателей» оказывается, что чем больше они вовлечены в процесс совместного производства информации, тем выше уровень сформированности их персонифицированных знаний, аналитических умений, а также готовности к сотрудничеству. Таким образом, социальные сервисы как компонент информационно-образовательной среды играют важную роль, как в познавательной деятельности субъектов, так и в подготовке к инновационной деятельности в профессиональной сфере.

ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Солошич І.О., канд. пед. наук, доцент,
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського

Останнім часом спостерігається певна недооцінка заочного навчання, використання його потенціалу для підготовки майбутніх інженерів, незважаючи на те, що кількість бажаючих займатися на заочній формі досить велика. Її перевагою є можливість інтеграції теорії та практики, науки і виробництва, формування соціальних і професійних якостей особистості в нерозривному процесі отримання і застосування професійних знань, умінь і навичок.

Нажаль, заочна форма освіти в Україні визначається невисоким рівнем підготовки, тому проблема підвищення її якості, на сьогоднішній день особливо актуальна.

Метою дослідження є застосування в навчальному процесі технології дистанційного навчання як засобу підвищення якості заочної форми навчання.

Дидактичні основи заочного та дистанційного навчання розглядаються в наукових роботах Хуторського А.В., Добудько Т.В., Солдаткіна В.І., Хохлова І.Г., Могильова А.В., та ін.

Особливостями заочного навчання є зведене до мінімуму спілкування викладача та студента у міжсесійний період, а частіше повна відсутність його, що не дозволяє більшості студентів освоїти необхідний матеріал з дисципліни і ефективно виконати самостійну роботу. Найчастіше у студентів питання виникають не на установчих заняттях, а вже в процесі виконання робіт та підготовки до атестації. Відсутність зворотного зв'язку в міжсесійний період не дозволяє ефективно управляти навчальним процесом. Опитування студентів-заочників дає підстави стверджувати, що вони хотіли б частіше зустрічатися з викладачем, оскільки важко опанувати знаннями у зв'язку з недостатнім досвідом самостійної діяльності.

Передбачається, що навчальна діяльність студента в період між сесіями носить систематичний характер. Але реальний прояв систематичності частіше за все не спостерігається. Роботи виконуються в останній момент. Це відбувається з різних причин: відсутність готовності планування свого часу, відсутність постійного контролю, тобто студент-заочник, має певну свободу, але не завжди може цією свободою правильно розпорядитися, виконання

кількох різних соціальних ролей (студент, працівник, сім'янин).

А.В. Хуторський дає наступне трактування дистанційного навчання: «Заочне навчання, екстернат – всі ці способи отримання освіти претендують на звання дистанційних, оскільки означають навчання на відстані. І хоча сьогодні вони поширені досить широко, представлення про дистанційне навчання ґрунтується в першу чергу на інформаційних і телекомунікаційних технологіях і технічних засобах» [1].

Проаналізувавши літературу за дистанційною формою навчання, відзначимо, що дистанційна форма навчання має свої переваги в порівнянні з традиційними формами навчання: більш наочне уявлення навчальних матеріалів на електронних носіях з використанням мультимедійних засобів; можливість оперативного обговорення з викладачем, питань, які виникли у студента з використанням сучасних інформаційних технологій; розвиток у студентів навичок самостійної роботи, самодісципліни, здатності більш раціонально використовувати власний час; інтерактивність спілкування та оперативність зв'язку відкриває можливість індивідуалізувати та диференціювати процес навчання; можливість ефективно оцінити глибину освоєння вивченого матеріалу, зрозуміти, який матеріал необхідно повторити за результатами автоматизованої системи контролю знань; оперативний доступ до баз знань, розміщених у мережі Інтернет.

Саме рівень використання новітніх мережевих технологій (у мережах Інтернет, Інтранет, ISDN тощо) у процесі навчання й визначає відмінність між традиційним заочним і сучасним заочним навчанням, з використанням технології дистанційного навчання. Викладач керує навчальним процесом на дистанції у режимі реального часу (режим “on-line”) та в асинхронному режимі (режим “off-line”).

Проведений аналіз свідчить, що технології дистанційного навчання є тим інструментом, який може надати заочній формі навчання нові риси, забезпечити більш якісні навчальні результати, які відповідають вимогам нової соціально-економічної системи.

Проте дистанційне навчання – це насамперед освіта для особистісного та професійного росту в основі якої лежать самомотивація і самодисципліна.

Список літератури:

1. Андреев А.А. До питання про визначення поняття «дистанційне навчання»// Відкрита освіта. [Електронний ресурс] - Режим доступу. URL: http://www.e-joe.ru/sod/97/4_97/st096.htm

ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМНЫЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ДИСТАНЦИОННЫХ МЕТОДОВ ПРИ ЗАОЧНОМ ОБУЧЕНИИ

Софронов А.А., студент механико-математического факультета,
Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина

Главным ресурсом государства, способным обеспечить его благосостояние и процветание является народ. Любая страна должна быть заинтересована в образованных, физически здоровых гражданах с высокими моральными принципами. Именно сфера образования способна обеспечить государство такими людьми.

Образование как важный социальный институт требует постоянного внедрения новых методов и форм обучения, чтобы удовлетворять условиям и требованиям современного общества. В свете вышесказанного заочная форма обучения вынуждена переориентироваться на использование информационных технологий и дистанционных методов. Это позволит совмещать образование с работой, оптимизировать финансовые и временные затраты, будет способствовать доступности образования независимо от местонахождения студента. Кроме того, для широкой группы населения – людей с физическими недостатками, данная форма обучения является, практически, единственно возможной. В этом случае дистанционное образование поможет им овладеть выбранной профессией.

Наряду с очевидными преимуществами внедрения информационных технологий при заочном обучении существует ряд проблем, связанных с организацией процесса обучения со стороны студента. Они имеют смысл лишь в случае, когда главной целью образования является приобретение прочных знаний, а не формальное получение диплома об окончании ВУЗа.

Одним из главных проблемных аспектов является дисциплина, которая обеспечивается как педагогом, так и студентом. Дистанционные методы при заочной форме не способны гарантировать высокий уровень контроля процесса образования, поэтому остается рассчитывать лишь на самодисциплину учащегося и «умение обучаться». Далеко не каждый способен оптимально организовать свой труд, совмещенный с учебой. В процессе обучения каждому студенту необходимо строго разграничивать понятия «работа», «развлечение» и «учеба». А при заочной и дистанционной форме обучения эти понятия зачастую смешиваются или вообще накладываются.

Другой проблемный аспект связан с тем, что дистанционное обучение подразумевает полное интерактивное взаимодействие учащихся и

преподавателей в процессе всего обучения, что заставляет обучаемого проводить во много раз больше времени в пассивном физическом состоянии и в высоком эмоциональном напряжении под влиянием технических средств. Такие условия работы создают большую группу риска для здоровья студентов всех возрастных категорий и социальных групп.

Немаловажной проблемой является и то, что дистанционное обучение исключает возможность социального контроля учащихся, в процессе которого прививаются культурные ценности, происходит социализация личности. Это касается в большей степени молодых студентов без сформировавшегося социокультурного и жизненного опыта. Динамичное развитие информационных технологий способствует тому, что молодое поколение может замкнуться в мире экранной культуры, которая далеко не всегда отвечает требованиям морали и нравственности.

Необходимо понимать образование в широком смысле: это не только приобретение профессиональных навыков, но и формирование личностных и нравственных качеств. Национальная доктрина развития образования наряду с пропагандой здорового способа жизни регламентирует развитие личности, социально зрелого субъекта общества.

Не вызывает сомнения, что новое поколение будет познавать мир посредством информационных технологий. Первоочередной задачей является разработка интерактивных методов обучения, которые способны обеспечить качественное и всестороннее развитие общества.

ЗМІСТ

Барасюк Я.М., Григоришин І.А. Про ефективність використання дистанційного навчання для підготовки студентів-заочників	3
Бурачек В.Р. Про змістове наповнення НМК з дисциплін математичного циклу	5
Гадецька С.В., Савченко Г.О. Заочна форма навчання математичним дисциплінам	7
Глазунова О.Г. Підвищення якості підготовки студентів заочної форми навчання засобами дистанційних технологій.....	9
Зміївська І.В. Мотивація студентів у заочному навчанні	14
Иванец Г.В. Проектная деятельность как метод повышения эффективности обучения студентов в высшем учебном заведении	16
Иванец Г.В. Деятельностный подход при подготовке специалистов экономического профиля.....	18
Ковальська В.С. Особливості розробки навчальних комп'ютерних програм навчального призначення	20
Красікова Т.І. Заочна форма навчання: здобутки, проблеми, перспективи.....	21
Лазарев М.І. Методичні аспекти використання новітніх технологій дистанційного навчання.....	25
Москаленко О.В. Цілі та можливості заочного навчання з позицій студента, викладача, роботодавця	26
Обоянська Л.А. Особливості індивідуально-консультативної роботи на заочній формі навчання	28
Олійник Н.Ю. Особливості лекції як форми організації навчальної діяльності студентів-заочників.....	30
Половин Б.А. Обзор современных коммуникационных технологий заочного обучения	32
Прокопенко А.И., Олейник Т.А., Доценко С.А. Особенности учебного взаимодействия в информационно-образовательной среде	33
Солошич І.О. Технології дистанційного навчання як засіб підвищення якості заочної форми навчання	34
Софронов А.А. Основные проблемные аспекты использования дистанционных методов при заочном обучении	36

Наукове видання

Новітні інформаційні технології у підготовці студентів заочної форми навчання

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
МІЖВУЗІВСЬКОГО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ВЕБІНАРУ**

Відповідальний за випуск Зміївська І.В.

Підписано до друку 16.02.2011 р. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура «Таймс».
Умов. друк. арк. 2,2. Обл.-вид. арк.2,82.
Тираж 100 прим.

РВВ ХТЕІ КНТЕУ
Україна, 61045, Харків, пров. О. Яроша, 8.